

Forundringens energi

Sara Olsvig, tale ved Aka Høegh fernisering, 9. januar 2013

Deres Kongelige Højhed, Prinsegemalen, kære Aka Høegh, kære alle sammen

Det er en stor ære for mig at holde denne tale i dag.

Aka Høegh har som en af Grønlands største kunstnere beriget vores kultur med værker af høj, høj kvalitet gennem en lang årrække. Kunsten, som vi ser den her i dag, er et af de medier som er sværest at mestre på en måde så den rører beskueren og sætter sig i samfundet.

Men det gør din kunst, Aka. Du mestrer at gøre kunsten vedkommende, nærværende og forundrende. Med det giver du os og hele din omverden en rigdom udover det håndgribelige. Din kunst sætter sig som en iboende del af hverdagen, vores kultur og identitet.

Ordet kunst på grønlandsk 'eqqumiitsuliorneq' - betyder oversat til dansk 'at kreere noget underligt eller mærkeligt'. Jeg har ofte undret mig over, at netop dette ord er opstået som synonymet til det danske 'kunst' - ikke fordi den danske betegnelse som sådan skaber større klarhed over, hvad der tales om, når der tales om kunst, men fordi ordet 'eqqumiitsuliaq' (kunstværk) siger mere om individets og bevidsthedens forhold til kunst end mange andre sprogs ord for denne sociale konstruktion gør.

For, når kunsten betegnes som værende en *raritet*, så indbyder selve ordet for konstruktionen til forundring. Og kunsten at forundres, det er netop det vi som beskuerer gerne skulle mestre.

Det er i udvekslingsforholdet forundringen opstår. Når vi bruger en stille stund i et galleri fyldt med kunstværker, ting, objekter, eller lyde og installationer, ledes vi ofte til at tænke 'hvad mener kunstneren med dette værk' og 'hvorfor har hun gjort lige præcis det og brugt de farver'? En tankedialog *gennem* værket opstår dermed. En social relation som udledes gennem forskellige verdener og på tværs af tidspunkter. En ganske fascinerende tilstand, syntes jeg. Og det er netop her vi som beskuerer *beriges* med forundring. Ofte svæver tankerne ikke kun omkring de tilstedeværende værker, men rejser ud og rækker ind i alle mulige andre verdener, som vi så tager med os ud af galleriet og kan forundres videre over.

Jeg forundres ofte over dine værker, Aka. Lige fra værker hakket direkte ind i en meget håndgribelig klippevæg, måske noget af det mest håndgribelige vi grønlandere omgiver os med - til det mere flyvske drivtømmer, som kommer og går, og som vi med al respekt for videnskabens viden om havstrømme, ikke *egentlig* kan vide hvor kommer fra - og hvor det har været, inden det kom til os.

Og fra dit smukke helhedsværk som vi på Christiansborg kalder Grønlandsværelset, hvor dine sne-hvide vægge og grøn-brune fjelde omgiver os med hjemlig varme hver gang vi samles i det til et møde.

Til de værker vi ser her i dag, som udfylder dette rum med kunstnerisk integritet og åndelighed.

En åndelighed som vi altid, og særligt i disse år, bør give plads til og bibeholde. Jeg vil glæde mig til en dag hvor jeg kan opholde mig nogen lunde alene og med ro omkring mig i denne udstilling.

Lade mig fordybe i forundringen over, hvad du som kunstner har tænkt da du lavede netop disse værker, lade denne forundring lede til nye tanker og energi som jeg kan tage med i lommen når jeg går igen.

Her til sidst vil jeg sige et par ord om et værk jeg specifikt har set meget frem til at opleve live her på udstillingen – "Himmelrejsen".

Jeg har set på billederne af værket i kataloget, og den umiddelbare fornemmelse jeg får er, at det blandt andet viser *det skrøbelige*. Båden, eller fartøjet, sammensat af grene - som ser ud som om de kan falde fra hinanden og nærmest smuldre til en bunke tændstikker hvis vi rører dem, og samtidig lige *båden* som for mig er symbolet på det som bærer os gennem verden, og som i dag i det grønlandske samfund udgør det mest grundlæggende værktøj og fartøj for vores hidtil vigtigste erhverv, fiskeriet. Lige så stærke vi som folk og individer er, lige så fin en skrøbelighed findes også imellem os.

Som politiker fylder tanken om denne skrøbelighed meget i min bevidsthed, særligt i denne tid. En skrøbelighed som vi som samfund *må* italesætte og konstant have i baghovedet. For mig taler dette værk netop om den fine linje mellem skrøbelighed og virkelighed.

Noget sættes i gang, og det er det kunsten kan, hvor underlig eller mærkelig vi end opfatter den. For kunsten har intet sprog, og dog taler den til os, og *med* os.

Qujanaq, tak, Aka, for din evige gave. Og tak til Nordatlantens Brygge for igen og igen at lukke os ind i forundringens verden.